

**«ҰЛТТЫҚ МҰРА – ҰРПАҚҚА АМАНАТ» шығармашылық тобының
алғашқы отырысының әдістемелік әзірлемесі**

Өткізілетін мерзімі: Қыркүйек

Өткізу түрі: Шығармашылық жұмыс

Қатысушылар: Шығармашылық топ мүшелері

Жауаптылар: Әдіскер, шығармашылық топ мүшелері

Тақырыбы:

**«Ұлттық мұра – ұрпаққа аманат» шығармашылық тобының жұмысын
ұйымдастыру: ұлттық ойындар, қолөнер және салт-дәстүрді мектепке дейінгі
тәрбие мен оқыту үдерісіне енгізу**

Мақсаты:

Мектепке дейінгі жастағы балаларға ұлттық құндылықтарды насихаттау,
қазақ халқының ұлттық ойындарын, қолөнерін, салт-дәстүрлері мен әдет-
ғұрыптарын бала тәрбиесінде тиімді пайдаланудың жолдарын айқындау;
педагогтердің шығармашылық ізденісін арттырып, ұлттық тәрбие бағытында
әдістемелік қор қалыптастыру.

Міндеттері:

1. Педагогтерге ұлттық мұраның бала тәрбиесіндегі маңызын түсіндіру;
2. Балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұлттық ойындарды іріктеу
және қолдану жолдарын анықтау;
3. Ұлттық қолөнер элементтерін шығармашылық жұмыстарға енгізудің
тиімді тәсілдерін қарастыру;
4. Салт-дәстүрлерді балаларға қарапайым әрі түсінікті түрде таныстыру
жолдарын ұсыну;
5. Ұлттық мазмұндағы дидактикалық ойындар, көрнекіліктер,
шығармашылық тапсырмалар әзірлеу;
6. Педагогтердің тәжірибе алмасуына жағдай жасау;
7. Жыл бойы жүргізілетін шығармашылық топ жұмысының негізгі
бағыттарын белгілеу.

Күтілетін нәтиже:

Шығармашылық топ мүшелері ұлттық құндылықтарды балалардың
күнделікті іс-әрекетіне кіріктірудің тиімді жолдарын меңгереді. Ұлттық ойындар,
қолөнер, салт-дәстүр бойынша әдістемелік материалдар жинақталып,
педагогтердің шығармашылық жұмысына енгізіледі. Балалардың ұлттық
мәдениетке, халықтың салт-дәстүріне, ұлттық өнерге қызығушылығын арттыруға
бағытталған жұмыстар жүйеленеді.

Отырыстың барысы

I. Ұйымдастыру кезеңі

Әдіскер шығармашылық топ мүшелерін қарсы алып, отырыстың тақырыбы
мен мақсатын таныстырады.

Әдіскердің кіріспе сөзі:

Қазақ халқының ғасырлар бойы қалыптасқан ұлттық мұрасы – ұрпақ тәрбиесінің баға жетпес қазынасы. Ұлттық ойындар, қолөнер, салт-дәстүр, әдет-ғұрып, халық ауыз әдебиеті мен ұлттық өнер баланың бойына адамгершілік, еңбекқорлық, отансүйгіштік, үлкенді құрметтеу, кішіге қамқор болу сияқты қасиеттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

Мектепке дейінгі кезең – баланың қоршаған ортаны танып, ұлттық болмыс туралы алғашқы түсініктері қалыптасатын маңызды кезең. Сондықтан ұлттық құндылықтарды балаға құр сөзбен түсіндірумен шектелмей, ойын, шығармашылық әрекет, тәжірибе, музыка, қимыл-қозғалыс, көркем әдебиет арқылы меңгерту қажет.

Бүгінгі шығармашылық топтың негізгі мақсаты – ұлттық мұраны балаларға жеткізудің тиімді әрі қызықты жолдарын бірге іздеу, педагогтердің шығармашылық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, ұлттық тәрбие бағытындағы жұмыстарды жүйелеу.

II. «Ұлттық мұра дегеніміз не?» шығармашылық ой қозғау

Педагогтерге сұрақтар қойылады:

- Ұлттық мұра дегенді қалай түсінесіз?
- Балаларға ұлттық құндылықтарды үйретуді неден бастау керек?
- Қазіргі балаға ұлттық ойындарды қалай қызықты етіп ұсынуға болады?
- Қолөнердің бала дамуына қандай пайдасы бар?
- Салт-дәстүрді баланың жас ерекшелігіне сай қалай түсіндіруге болады?
- Өз тәжірибеңізде қандай ұлттық тәрбие әдістерін қолданып жүрсіз?

Педагогтер өз ойларын ортаға салады.

Қорытынды: Ұлттық мұра – халықтың ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып келе жатқан рухани және мәдени құндылықтарының жиынтығы. Оны балаға таныстырудың ең тиімді жолы – баланың қызығушылығына сүйене отырып, ойын және шығармашылық әрекет арқылы ұйымдастыру.

III. «Ұлттық құндылықтарды балаға қалай жеткіземіз?» практикалық жұмыс

Педагогтер үш шығармашылық бағытқа бөлінеді:

1-топ – «Ұлттық ойын»

Тапсырма:

Балалардың жас ерекшелігіне сәйкес **3 ұлттық ойын** тандап, оның:

- атауын;
- мақсатын;
- ойын барысын;
- қажетті құралдарын;
- балаға беретін тәрбиелік мәнін

анықтау.

Ұсынылатын ұлттық ойындар:

- «Асық ату»;
- «Ханталапай»;
- «Тақия тастамақ»;
- «Орамал тастамақ»;
- «Арқан тарту»;
- «Ақсерек – көксерек»;
- «Бәйге»;
- «Сақина салу».

Педагогтер ойындарды мектепке дейінгі балалардың жасына бейімдеу жолдарын талқылайды.

Мысалы:

«Асық ату» ойынын күрделендірмей, түстерді ажырату, санау, дәлдікке үйрету мақсатында пайдалануға болады. Балаларға асықтың атауын, түсін танытып, белгілі бір түстегі асықты табу немесе саны бойынша жинау тапсырмаларын беруге болады.

2-топ – «Ұлттық қолөнер»

Тапсырма:

Балалармен орындауға болатын ұлттық нақыштағы шығармашылық жұмыстардың бірнеше түрін ұсыну.

Мысалы:

- ою-өрнекті бояу;
- дайын оюларды қиып жапсыру;
- ермексازдан ою жасау;
- ұлттық кілемнің қарапайым үлгісін құрастыру;
- «Қазақтың сырмағы» шығармашылық жұмысы;
- ұлттық ыдыстардың бейнесін безендіру;
- домбыра макетін жасау;
- ұлттық киім үлгісін құрастыру.

Педагогтер әр жұмыстың баланың қандай қабілетін дамытатынын анықтайды.

Негізгі бағыттар:

- ұсақ қол моторикасы;
- қиял;
- эстетикалық талғам;
- түстерді ажырату;
- кеңістікті бағдарлау;
- шығармашылық қабілет;
- ұлттық өнерге қызығушылық.

3-топ – «Салт-дәстүр»

Тапсырма:

Балаларға түсіндіруге болатын **салт-дәстүрлерді** тандап, оларды ойын немесе көрініс арқылы қалай таныстыруға болатынын әзірлеу.

Ұсынылатын тақырыптар:

- «Бесікке салу»;
- «Тұсаукесер»;
- «Шілдехана»;
- «Бесік жыры»;
- «Бата беру»;
- «Қонақ күту»;
- «Үлкенге құрмет»;
- «Шашу».

Педагогтер салт-дәстүрді баланың жасына сай қарапайым тілмен түсіндіру жолдарын ұсынады.

Мысалы:

«Тұсаукесер» дәстүрін түсіндіру барысында балаға оның негізгі мәнін – балаға ақ жол тілеу, жақсы жүріп кетсін деген ниет екенін қарапайым сөздермен жеткізуге болады. Дәстүрді шағын сахналық көрініс арқылы көрсету балалардың қызығушылығын арттырады.

IV. «Ұлттық мұраны балабақша өміріне енгізу» идеялар жәрмеңкесі

Әр педагог ұлттық құндылықтарды күнделікті жұмысқа енгізудің бір идеясын ұсынады.

Мысалы:

- таңертеңгі қабылдау кезінде ұлттық амандасу үлгілерін қолдану;
- сергіту сәтінде ұлттық қимыл-қозғалыс ойындарын пайдалану;
- ұйымдастырылған іс-әрекетте ұлттық оюларды қолдану;
- еркін ойын кезінде асықтармен қарапайым математикалық тапсырмалар орындау;
- ертегі сағатында қазақ халық ертегілерін оқу;
- музыкада ұлттық әуендерді тыңдату;
- шығармашылық орталықта ұлттық бұйымдардың макетін жасау;
- ұлттық киімдер мен бұйымдардың шағын бұрышын ұйымдастыру;
- ата-аналарды ұлттық тәрбие жұмысына тарту;
- «Әжемнің сандығы», «Атамның әңгімесі» сияқты шағын жобалар ұйымдастыру.

V. Шығармашылық өнім әзірлеу

Шығармашылық топ мүшелері бірлесіп жыл бойы пайдалануға болатын **«Ұлттық мұра бұрышын»** ұйымдастырудың үлгісін әзірлейді.

Бұрышта төмендегі материалдар қамтылуы ұсынылады:

1. Ұлттық ойындар:

ойын атаулары, ережелері, қажетті құралдары.

2. Ұлттық қолөнер:

ою-өрнек үлгілері, ұлттық бұйымдар суреттері, шығармашылық тапсырмалар.

3. Салт-дәстүр:

дәстүрлердің атауы, балаларға арналған қысқаша түсіндірмелер, суреттер.

4. Ұлттық аспаптар:

домбыра, қобыз, жетіген және т.б.

5. Ұлттық киімдер:

камзол, тақия, сәукеле, шапан және т.б.

6. Халық ауыз әдебиеті:

санамақтар, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер.

VI. «Бір идея – бір өнім» шығармашылық тапсырмасы

Әр педагог өзіне ұнаған ұлттық тәрбие бағыты бойынша бір шағын әдістемелік материал әзірлейді.

Мысалы:

- ұлттық ойынның картотекасы;
- ұлттық оюлар жинағы;
- ұлттық бұйымдар бойынша лото;
- «Ұлттық тағамдарды тап» дидактикалық ойыны;
- «Оюды жалғастыр» ойыны;
- «Қай ұлттық киім?» карточкалары;
- «Салт-дәстүрді таны» суретті тапсырмалары;
- асықпен санауға арналған математикалық ойын;
- ұлттық мазмұндағы саусақ жаттығулары;
- ұлттық ертегілер жинағы.

Әзірленген материалдар шығармашылық топтың ортақ әдістемелік қорына жинақталады.

VII. Қорытынды рефлексия

«Бес саусақ» әдісі

Педагогтер өз әсерін бес бағыт бойынша білдіреді:

Бас бармақ – бүгінгі жұмыстан алған ең маңызды ойым.

Сұқ саусақ – тәжірибеме енгізетін бір әдіс.

Ортан терек – маған қызықты болған жұмыс.

Аты жоқ саусақ – әлі де толықтыруды қажет ететін бағыт.

Шынашақ – келесі отырыста қарастырғым келетін тақырып.

Педагогтердің ұсыныстары тыңдалып, келесі жұмыстарға негіз ретінде алынады.

Қорытынды сөз

Ұлттық тәрбие – баланың бойына халықтың рухани құндылықтарын сіңірумен қатар, оның туған жеріне, еліне, мәдениетіне деген сүйіспеншілігін

қалыптастыратын маңызды бағыт. Ұлттық ойын, қолөнер, салт-дәстүрді бала өміріне табиғи түрде енгізу арқылы біз ұлттық мәдениетті танытып қана қоймай, баланың шығармашылығын, тілін, ойлауын, қарым-қатынасын және әлеуметтік дағдыларын дамытамыз.

Шығармашылық топтың жұмысы бір реттік іс-шарамен шектелмей, оқу жылы бойы жүйелі түрде жалғастырылып, педагогтердің тәжірибесін жинақтауға және балалардың ұлттық құндылықтарды күнделікті іс-әрекет арқылы меңгеруіне бағытталады.

Шығармашылық топтың шешімі:

1. «Ұлттық мұра – ұрпаққа аманат» бағыты бойынша шығармашылық жұмыстар жүйелі түрде жүргізілсін.
2. Әр педагог оқу-тәрбие үдерісінде кемінде бір ұлттық ойын, бір қолөнер элементі және бір салт-дәстүрді тиімді пайдалануға бағытталған жұмыс әзірлесін.
3. Ұлттық ойындар, қолөнер және салт-дәстүр бойынша әдістемелік материалдар жинақталсын.
4. Балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұлттық мазмұндағы дидактикалық және шығармашылық тапсырмалар әзірленсін.
5. Шығармашылық топ мүшелерінің үздік әзірлемелері жинақталып, бөбекжайдың әдістемелік қорына енгізілсін.
6. Келесі отырыста педагогтердің әзірлеген шығармашылық өнімдері қаралып, тиімді тәжірибелер саралансын.

Шығармашылық топ жетекшісі: А.А.Орымбай

